



Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DKOPP-WEK.4041.175.2023.MR
Warszawa, 07 listopada 2023 r.

Pan
Paweł Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na Pana pismo z 6 października 2023 r. (VII.7031.30.2023.AT) dotyczące egzaminu maturalnego w formule 2023 r. z języka polskiego uprzejmie informuję, że zasady przeprowadzania tego egzaminu regulują przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹ oraz rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego². Podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego są wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego z 2018 r.³, z tym że, określony w podstawie programowej zakres wiadomości i umiejętności został – na rok 2023 i 2024 – ograniczony ze względu na utrudnienia spowodowane w roku 2020 i 2021 epidemią SARS-CoV-2. Stosowne rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki określające na rok 2023 i 2024 zawężony katalog wymagań egzaminacyjnych obowiązujących na egzaminie maturalnym w formule 2023 – zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw w czerwcu 2022 r.⁴

Jak wielokrotnie podkreślaliśmy, również w odpowiedziach dla Rzecznika Praw Obywatelskich, formuła egzaminu maturalnego dla uczniów szkół ponadpodstawowych, obowiązująca od roku szkolnego 2022/2023, nie powinna być dla nikogo zaskoczeniem – a przede wszystkim dla nauczycieli i egzaminatorów. Została ona bowiem wprowadzona w 2017 r. ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r.⁵ Tak więc zarówno nauczyciele, jak i sami uczniowie mieli odpowiednio dużo czasu, aby zapoznać się z nowymi zasadami egzaminu maturalnego, nową podstawą programową (opublikowaną w styczniu 2018 r.) oraz ograniczonymi w stosunku do niej wymaganiami egzaminacyjnymi obowiązującymi na egzaminie maturalnym w latach 2023-2024.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm. – dalej: *ustawa o systemie oświaty*.

² Dz. U. poz. 1644, z późn. zm. – dalej: *rozporządzenie o egzaminie maturalnym*.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467).

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

⁵ Zmiany te zostały wprowadzone ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.), która weszła w życie 1 września 2017 r.

Odnosząc się do kwestii weryfikacji wyników egzaminu maturalnego należy przede wszystkim podkreślić, że w systemie egzaminacyjnym wdrożone zostały odpowiednie działania i mechanizmy, które z jednej strony pozwolą zminimalizować zakres pomyłek egzaminatorów (stąd m.in. szkolenia i egzamin dla kandydatów na egzaminatorów, coroczne przygotowanie do sprawdzania dla egzaminatorów), a z drugiej strony umożliwią korektę pomyłki, jeżeli takowa wystąpi. Każdy solidnie zaprojektowany, odpowiedzialny oraz świadomy istotności własnych działań system egzaminacyjny posiada zaplanowane, wbudowane elementy, które umożliwiają zdającym odwołanie się od uzyskanego wyniku, jeżeli budzi on ich wątpliwości.

W polskim systemie edukacji zaprojektowano dwuinstancyjną ścieżkę odwoławczą, wdrażając w 2017 r. działalność Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego⁶ – ekspertów powoływanych przez Ministra Edukacji i Nauki, całkowicie niezależnych od instytucji tworzących system egzaminacyjny (CKE i oke). System ten od początku swojego funkcjonowania działa sprawnie, zapewniając możliwość korekty wyniku egzaminacyjnego, tak aby w rzetelny i trafny sposób odzwierciedlał on poziom umiejętności każdego zdającego.

Zgodnie z przepisami *ustawy o systemie oświaty*, absolwent ma prawo wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej, w miejscu i czasie wskazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, w terminie 6 miesięcy⁷ od dnia wydania przez okręgową komisję egzaminacyjną świadectwa dojrzałości⁸. Po dokonaniu wglądu absolwent może zwrócić się do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z wnioskiem o weryfikację sumy punktów. Wniosek wraz z uzasadnieniem składa się w terminie 2 dni roboczych od dnia dokonania wglądu. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej do weryfikacji sumy punktów wyznacza egzaminatora wpisanego do ewidencji egzaminatorów, innego niż egzaminator, który sprawdzał i oceniał pracę egzaminacyjną, której dotyczy wniosek⁹.

W terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje pisemnie absolwenta o wyniku dokonanej weryfikacji. Jeżeli w wyniku weryfikacji suma punktów została podwyższona, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala nowe wyniki egzaminu maturalnego i wydaje nowe świadectwo dojrzałości lub aneks do świadectwa dojrzałości¹⁰.

Absolwentowi służy również prawo wniesienia odwołania od wyniku weryfikacji sumy punktów z części pisemnej egzaminu maturalnego do, wspomnianego już powyżej, Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Odwołanie należy składać do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o weryfikacji sumy punktów¹¹. W odwołaniu absolwent wskazuje zadanie lub zadania egzaminacyjne, co do których nie zgadza się z przyznaną liczbą punktów, wraz

⁶ Odwołanie takie można wnieść za pośrednictwem dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji, o wyniku weryfikacji sumy punktów .

⁷ Zgodnie z § 77 ust. 1 *rozporządzenia o egzaminie maturalnym* prace egzaminacyjne absolwentów przechowuje okręgowa komisja egzaminacyjna przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia przekazania szkołom świadectw dojrzałości, aneksów do świadectw dojrzałości i zaświadczeń o wynikach egzaminu maturalnego .

⁸ Zgodnie z art. 44zzz ust. 1 *ustawy o systemie oświaty*.

⁹ Zgodnie z art. 44zzz ust. 3-5 *ustawy o systemie oświaty*.

¹⁰ Zgodnie z art. 44zzz ust. 5 i 6 pkt 2 *ustawy o systemie oświaty*.

¹¹ Zgodnie z art. 44zzz ust. 7 *ustawy o systemie oświaty*.

z uzasadnieniem, w którym wykazuje, że rozwiązanie tego zadania lub zadań egzaminacyjnych jest merytorycznie poprawne oraz spełnia warunki określone w poleceniu do danego zadania egzaminacyjnego oraz instrukcji dla zdającego zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym¹².

W wyniku wniesionego odwołania dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej może dokonać ponownej weryfikacji sumy punktów. Jeżeli uzna, że odwołanie może być uwzględnione w całości, to w ciągu 7 dni od dnia otrzymania odwołania ustala nowy wynik części pisemnej egzaminu maturalnego z danego przedmiotu i wydaje absolwentowi nowe świadectwo dojrzałości lub aneks do świadectwa¹³.

Jeżeli dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie w części, to przekazuje w terminie 7 dni od dnia otrzymania odwołania do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej odwołanie wraz z uzasadnieniem. Do odwołania dołącza się pisemną informację, w jakim zakresie odwołanie zostało uwzględnione, kopię rozwiązania zadania lub zadań egzaminacyjnych, które zostały wskazane w odwołaniu oraz kopię informacji o weryfikacji sumy punktów¹⁴.

W przypadku gdy dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej uzna, że odwołanie nie może być uwzględnione, przekazuje je terminie 7 dni od dnia otrzymania odwołania do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej odwołanie wraz z uzasadnieniem. Do odwołania zostaje dołączona kopia rozwiązania zadania lub zadań egzaminacyjnych, które zostały wskazane w odwołaniu oraz kopia informacji dotyczącej przeprowadzonej weryfikacji sumy punktów. O przekazaniu tego odwołania dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje niezwłocznie absolwenta, który wniósł odwołanie¹⁵.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej przekazuje odwołanie wraz z uzasadnieniem i dołączonymi dokumentami, w postaci zanonimizowanej, uniemożliwiającej zidentyfikowanie absolwenta, który wniósł odwołanie, do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego¹⁶. Odwołanie rozpatruje się w terminie 21 dni od dnia przekazania odwołania przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Termin może być przedłużony, jednak nie więcej niż o 7 dni¹⁷.

Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego, w terminie określonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, podejmuje rozstrzygnięcie w odniesieniu do zadania lub zadań egzaminacyjnych i sporządza pisemne uzasadnienie zawierające w szczególności ocenę zasadności argumentów podniesionych w odwołaniu. Rozstrzygnięcie Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego jest ostateczne i nie służy na nie skarga do sądu administracyjnego¹⁸.

Dodać należy, że organizacja pracy zespołów egzaminatorów także sprzyja zapewnieniu wysokiej jakości i porównywalności sprawdzania, dzięki możliwości konsultowania wątpliwości w ramach pracy nie tylko zespołu, ale i całego systemu (inni egzaminatorzy,

¹² Zgodnie z art. 44zzz ust. 8 ustawy o systemie oświaty.

¹³ Zgodnie z art. 44zzz ust. 9 i 10 ustawy o systemie oświaty.

¹⁴ Zgodnie z art. 44zzz ust. 11 ustawy o systemie oświaty.

¹⁵ Zgodnie z art. 44zzz ust. 12 ustawy o systemie oświaty.

¹⁶ Zgodnie z art. 44zzz ust. 14 ustawy o systemie oświaty.

¹⁷ Zgodnie z art. 44zzz ust. 17 ustawy o systemie oświaty.

¹⁸ Zgodnie z art. 44zzz ust. 18 ustawy o systemie oświaty.

weryfikatorzy, przewodniczący zespołów, koordynatorzy oke i CKE oraz konsultanci akademicy).

Pragnę również dodać, że mimo zgłaszanego zaniepokojenia nauczycieli *języka polskiego*, do którego wielokrotnie, również w odpowiedziach na wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich odnosiła się zarówno Centralna Komisja Egzaminacyjna, jak i Ministerstwo Edukacji i Nauki¹⁹ – w 2023 r. średni wynik z *języka polskiego* był wyższy niż w latach wcześniejszych. W publikowanych sprawozdaniach Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, w Tabeli 4. *Wyniki zdających – parametry statystyczne*, odsetek sukcesów w 2022 r. wyniósł 95%, natomiast w 2023 r. – 98%²⁰.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Edukacji i Nauki

Dariusz Piontkowski
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

¹⁹ m.in. Odpowiedź Dyrektora CKE z 18 października 2023 r. (WAG.050.1.10.2023.MS), z załącznikami, dla Rzecznika Praw Obywatelskich w związku z pismem Rzecznika Praw Obywatelskich z 6 października 2023 r. (VII.7031.30.2023.AT); odpowiedź Ministra Edukacji i Nauki z 4 maja 2022 r. (DKO-WEK.4041.44.2022.MR) na pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z 4 marca 2022 r. (VII.7031.5.2022.AT).

²⁰ Sprawozdanie ogólne z egzaminu maturalnego w 2023 r. można znaleźć pod adresem:
https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informacje_o_wynikach/2023/sprawozdanie/M_ogolne_sprawozdanie_2023.pdf

Natomiast sprawozdanie dotyczące zdawalności języka polskiego w 2023 r.:
https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informacje_o_wynikach/2023/sprawozdanie/M_POP_jezyk_polski_sprawozdanie_2023.pdf

Sprawozdanie ogólne z egzaminu maturalnego w 2022 r. można znaleźć pod adresem:
https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informacje_o_wynikach/2022/sprawozdanie/E_M_og%C3%B3lne_sprawozdanie_2022.pdf

Natomiast sprawozdanie dotyczące zdawalności języka polskiego w 2022 r.:
https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informacje_o_wynikach/2022/sprawozdanie/E_M_j%C4%99zyk_polski_sprawozdanie_2022.pdf

Sprawozdanie ogólne z egzaminu maturalnego w 2021 r. można znaleźć pod adresem:
http://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informacje_o_wynikach/2021/sprawozdanie/E_M_og%C3%B3lne_sprawozdanie_2021.pdf

Natomiast sprawozdanie dotyczące zdawalności języka polskiego w 2022 r.:
http://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informacje_o_wynikach/2021/sprawozdanie/E_M_j%C4%99zyk%20polski_sprawozdanie%202021.pdf